

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2010-04-26

Närvarande: F.d. justitierådet Staffan Magnusson, f.d. regeringsrådet Lars Wennerström och regeringsrådet Eskil Nord.

Betaltjänster

Enligt en lagrådsremiss den 4 mars 2010 (Finansdepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om betaltjänster,
2. lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173),
3. lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer,
4. lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag,
5. lag om ändring i lagen (1966:1006) om anmälningssplikt avseende viss finansiell verksamhet,
6. lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
7. lag om ändring i distans- och hemförsäljningslagen (2005:59),
8. lag om ändring i lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar,
9. lag om ändring i lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av departementssekreteraren Thomas Ordeberg.

I samband med lagrådsföredragningen har inkommit skrivelser från Svenska Bankföreningen.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Med de föreliggande lagförslagen genomförs i svensk rätt direktiv 2007/64/EG om betaltjänster på den inre marknaden. Lagrådsremissen innehåller framförallt ett förslag till en ny lag om betaltjänster. Den nya lagen innehåller bl.a. bestämmelser om vilken information som ska ges i samband med tillhandahållande och genomförande av betaltjänster och vilka krav som ställs i samband med att betalningstransaktioner genomförs. Dessutom finns det i lagen bestämmelser om vilka institut som får tillhandahålla betaltjänster och hur deras betaltjänstverksamhet ska drivas.

De regler som nu föreslås bli införda i lagen om betaltjänster går mycket långt i detaljrikedom, vilket medför att lagen inte blir helt lättillgänglig och bitvis inte heller helt lättläst. Detta är emellertid i allt väsentligt en följd av anpassningen till de i sin tur mycket detaljerade bestämmelserna i det bakomliggande betaltjänstdirektivet, som är avsett att åstadkomma en fullharmonisering av det aktuella området. Med hänsyn till de angivna omständigheterna anser Lagrådet att lagförslagen med de påpekanden som görs nedan får godtas.

Under lagrådsföredragningen har framkommit behov av redaktionella förändringar som inte närmare kommenteras i detta yttrande.

Förslaget till lag om betaltjänster

2 kap. 4 §

I paragrafen sägs att en registrerad betaltjänstleverantör ska underrätta Finansinspektionen om vissa förändringar. Det förutsätts alltså att leverantören i fråga är uppförd i något register. Enligt Lagrådets mening borde det anges i paragrafen att det är Finansinspektionen som har skyldighet att föra registret. Detta skulle kunna anges i ett nytt första stycke i paragrafen. I tydlighetens intresse skulle paragrafen också kunna tillföras en upplysning om att det finns bestämmelser om register i 8 kap. 5 §.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Finansinspektionen ska registrera dem som har beviljats undantag enligt 3 §.

En registrerad betaltjänstleverantör ska underrätta Finansinspektionen om sådana förändringar som påverkar dess möjlighet att uppfylla villkoren för undantag enligt 3 §.

Bestämmelser om register finns i 8 kap. 5 §.

2 kap. 5 § och 8 kap. 23 andra stycket

I 2 kap. 5 § åläggs en registrerad betaltjänstleverantör som inte längre uppfyller villkoren enligt 3 § (om undantag från tillståndsplikt) att ansöka om tillstånd enligt 1 §. Ansökan ska göras inom viss tid. I 8 kap. 23 § andra stycket kompletteras denna skyldighet med ett åläggande för Finansinspektionen att förelägga leverantören att inkomma med en ansökan. Om betaltjänstleverantören inte rättar sig efter föreläggandet ska inspektionen enligt sistnämnda bestämmel-

ser förelägga denne att upphöra med verksamheten. Enligt 8 kap. 25 § kan ett sådant föreläggande förenas med vite.

Det synes Lagrådet rimligt att den som bedriver verksamhet utan att uppfylla de i lagen angivna förutsättningarna för verksamheten i fråga kan föreläggas att ansöka om tillstånd och att visa förutsättningarna för ett sådant. Men reglerna härom torde förutsätta att leverantören i fråga vill fortsätta sin verksamhet.

Enligt Lagrådets mening borde nu diskuterade bestämmelser kompletteras med en bestämmelse om hur den ska förfara som visserligen inte längre uppfyller villkoren för undantag från tillståndsplikt, men som inte längre vill driva sin verksamhet. Förevarande bestämmelser är så kategoriskt utformade att det ligger nära till hands att de kan tolkas så att den leverantör som inte vill fortsätta sin verksamhet har att avvakta olika förelägganden och slutligen få ett föreläggande att upphöra med verksamheten. Visserligen torde det vara enkelt för honom att följa ett sådant föreläggande, men enklast vore att bestämmelserna tillfördes en bestämmelse av innebörd att den som inte längre avser att driva verksamhet för vilken undantag från tillståndsplikt beviljats ska anmäla detta till inspektionen och att inspektionen då har att avregistrera honom.

2 kap. 9 §

Enligt vad som föreskrivs i paragrafen ska Finansinspektionen meddela beslut om tillstånd att tillhandahålla betaltjänster eller om undantag från tillståndsplikt inom tre månader från den dag då en fullständig ansökan inkom och ansökningsavgiften betalats. Om beslut inte meddelats i rätt tid ska tillstånd anses ha meddelats eller undantag anses ha beviljats.

Att passivitet från en myndighets sida leder till ett fiktivt beslut hör inte till det normala i svensk rätt. Utgångspunkten enligt våra förvaltningsrättsliga principer är i stället att ett ärende avgörs först när myndigheten fattat ett reellt beslut. Det förekommer dock även exempel på att underlåtenhet från en myndighets sida att fatta beslut medför att en ansökan anses ha avslagits (se 19 kap. 14 § mervärdesskattelagen [1994:200]) eller att ett positivt fiktivt beslut meddelats (se 14 § läkemedelslagen [1992:859], 3 kap. 2§ försäkringsrörelselagen [1982:713] och 14 kap. 2 b § lagen [2004:297] om bank- och finansieringsrörelse). I sistnämnda fall har dock, till skillnad mot vad som föreslagits i den nu aktuella paragrafen, uttryckligen angetts att det fiktiva beslutet ska anses ha meddelats av den myndighet som underlåtit att i rätt tid meddela sitt avgörande. Detta medför också att det med avseende på frågor rörande kontraritet samt myndighetens partsställning inte uppkommer några tveksamheter. Lagrådet föreslår därför att det även i nu aktuell paragraf föreskrivs att det fiktiva beslutet ska anses ha meddelats av berörd myndighet, i detta fall Finansinspektionen.

3 kap. 3 §

Paragrafen handlar om tre sinsemellan alternativa metoder med vars hjälp kapitalkravet i 2 § ska beräknas. I sista stycket sägs att Finansinspektionen ska besluta vilken av dessa som ett betalningsinstitut ska tillämpa.

Detta ska jämföras med att det i 29 § samma kapitel sägs att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om bl.a. beräkningen av kapitalkrav enligt 2 §.

Det är uppenbart att det beslut som inspektionen ska fatta enligt 3 kap. 3 § inte grundas på någon föreskriftsrätt enligt 29 §. Det torde i stället vara fråga om att inspektionen som beslutsmyndighet har att fatta beslut i den fråga som paragrafen behandlar. Det framgår dock inte på vilket sätt ett sådant ärende initieras hos myndigheten. Det förefaller naturligt att tänka sig att frågan utgör en del av en tillståndsgivning och alltså att inspektionens beslut om vilken metod som ska tillämpas utgör en del av tillståndet. Lagrådet förutsätter att detta är avsikten och drar viss parallell med 4 kap. lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar. Dock är det inte alldeles främmande att se ett sådant beslut som en del av ett tillsynsärende. Man kan också tänka sig att frågan initieras av institutet självt, exempelvis i fall då ändrade förhållanden har inträtt.

Lagrådet föreslår att paragrafen ändras så att det tydligare framgår i vilken egenskap Finansinspektionen har att fatta beslutet i fråga. Detta kan göras genom att andra stycket formuleras enligt följande:

Beslut om vilken metod som ett betalningsinstitut ska tillämpa i varje enskilt fall meddelas av Finansinspektionen.

Saken kan behöva belysas ytterligare i författningskommentaren.

3 kap. 17 §

Paragrafen behandlar frågan om registrering av ombud för tillhandahållande av betaltjänster. I andra stycket anges vad en anmälan om ett sådant ombud ska innehålla. Det kan då antecknas att det krav på lämplighet som uppställs i andra stycket punkt 3 avser juridiska personer. Något motsvarande krav ställs inte på ombud som är fysiska personer. Lagrådet finner att direktivet (art. 17) synes ha som utgångspunkt att ombudet är en juridisk person. Remissförslagets lydelse ger dock utrymme också för att fysiska personer kan vara

ombud. Om detta är avsikten sätter Lagrådet i fråga om inte punkten 3 borde göras tillämplig också för personer som avses i punkt 1, dvs. för fysiska personer.

4 kap.

Kapitlet innehåller bestämmelser om informationsgivning i samband med tillhandahållande av betaltjänster. Bestämmelserna handlar i stor utsträckning om vilken förhandsinformation och annan information som betaltjänstleverantören ska lämna betaltjänstanvändaren samt hur sådan information ska utformas. Betaltjänstleverantörens skyldigheter i dessa avseenden föreslås i remissen bli lika gentemot både konsumenter och näringsidkare.

Genom bestämmelserna i rubricerat kapitel genomförs i allt väsentligt artiklarna 30–50 i betaltjänstdirektivet. Artiklarna har samlats i en avdelning III under rubriken "Klarhet om villkoren och informationskraven för betaltjänster". Artiklarna kan anses konkretisera vad som rörande dessa frågor behandlas i de inledande skälen till direktivet, bl.a. skäl 18, 20 och 21.

I skäl 18 anges att ett regelverk bör fastställas för att säkerställa krav på klara villkor för och tydlig information om betaltjänster. I skäl 20 anförs bl.a. att, i och med att konsumenter och företag inte är i samma situation, de inte behöver samma skyddsnivå. Det sägs vidare att, trots att det är viktigt att sörja för konsumenternas rättigheter genom att införa bestämmelser för vilka det inte går att avtala om undantag, det är rimligt att låta företag och organisationer avtala om andra villkor. I skäl 21 anförs följande: "Detta direktiv bör specificera betaltjänstleverantörernas skyldigheter att lämna information till betaltjänstanvändarna, vilka bör erhålla tydlig information på samma höga nivå om betaltjänster, så att de kan fatta välgrundade

beslut och jämföra erbjudanden inom EU. För att insynen ska värnas, bör i direktivet fastställas harmoniserade krav, vilka behövs för att garantera att nödvändig och tillräcklig information lämnas till betaltjänstanvändarna om betaltjänstavtalet och betalningstransaktionerna. För att främja en väl fungerande inre marknad för betaltjänster bör medlemsstaterna inte få anta andra bestämmelser om information än bestämmelserna i detta direktiv.”

De redovisade övervägandena i skäl 18, 20 och 21 får sitt mera konkreta uttryck i artikel 30, som inleder direktivets avdelning III. I artikeln anges till en början att avdelning III ska tillämpas på enstaka betalningstransaktioner, ramavtal och sådana betalningstransaktioner som ramavtalen omfattar. Vidare sägs att parterna får avtala om att avdelningen inte ska tillämpas, helt eller delvis, när betaltjänstanvändaren inte är en konsument.

Bestämmelsen i andra meningen framstår, mot bakgrund inte minst av direktivets inledande skäl, som klar och precis och kan inte förstås på annat sätt än att artiklarna i avdelning III, med avseende på andra än konsumenter, är avsedda att vara dispositiva. Som framgår av skäl 21 är direktivet vidare avsett att vara ett fullharmoniseringsdirektiv, vilket kommer till direkt uttryck i direktivets artikel 86.

Till skillnad från direktivet innehåller det remitterade lagförslaget inte någon bestämmelse som öppnar möjlighet för parterna att, i fall då betaltjänstanvändare inte är en konsument, träffa avtal om att informationsbestämmelserna, helt eller delvis, inte ska tillämpas. På denna punkt skiljer sig det remitterade förslaget också från den promemoria från Finansinspektionen som har legat till grund för lagrådsremissen. Promemorians förslag till lag om betaltjänster innehåller en allmän bestämmelse (1 kap. 7 §) som anger att avtalsvillkor som i jämförelse med lagens bestämmelser är till

nackdel för en konsument är utan verkan mot denne, om inte annat anges i lagen. Den följande 8 § innehåller en uppräknig av paragrafer som ska kunna avtalas bort, helt eller delvis, i fall då betaltjänst-användaren inte är konsument. Till dessa bestämmelser hör reglerna om villkor och informationskrav i promemoriaförslagets 2 kap.

Avsaknaden av möjlighet för parterna att i näringsidkarförhållanden träffa avtal om avvikelse från informationsbestämmelserna innebär enligt Lagrådets mening att remissförslaget står i strid med betaltjänstdirektivet.

I motiven till remissförslaget behandlas den nu diskuterade frågan endast knapphändigt (se avsnittet 8.1.2 i den allmänna motiveringen). De uttalanden som görs i det angivna avsnittet ger närmast vid handen att regeringen är medveten om att lagförslaget, åtminstone till en del, avviker från betaltjänstdirektivet. Några övertygande skäl för avvikelsen ges emellertid inte.

Mot nu angiven bakgrund är det enligt Lagrådets mening nödvändigt att det under det fortsatta lagstiftningsarbetet görs förnyade överväganden beträffande möjligheten att, helt eller delvis, avtala bort lagens bestämmelser om information i fall då betaltjänst-användaren inte är en konsument.

Lagrådet går därefter över till att kommentera några av de enskilda paragraferna i lagförslagets 4 kap.

4 kap. 1 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om avgifter för information. Huvudregeln i första stycket innebär att någon avgift inte får tas ut av en betaltjänst-användare som är konsument. Enligt andra stycket kan

dock avgifter tas ut under vissa angivna förhållanden. I tredje stycket sägs att avgifter i så fall ska "vara skäliga och stå i proportion till betaltjänstleverantörens faktiska kostnader".

Den angivna formuleringen överensstämmer med vad som sägs i artikel 32.3 i betaltjänstdirektivet, fränsett att direktivet använder ordet "rimliga" i stället för "skäliga". I författningskommentaren förekommer emellertid andra formuleringar. Det sägs där bl.a. att avgifter som inte motiveras av faktiska kostnader för informationsgivningen inte är tillåtna och att en avgift som överstiger betaltjänstleverantörens "skäliga kostnader" inte är tillåtna. Liknande formuleringar förekommer i den allmänna motiveringen (avsnitt 8.2.1).

Skillnaderna mellan lagtextens avfattning och formuleringarna i motiven, i förening med lagtextens oprecisa uttryck att avgifterna ska "stå i proportion till betaltjänstleverantörens kostnader", är ägnade att skapa osäkerhet i den praktiska tillämpningen av lagrummet. Av intresse i sammanhanget är att den engelska versionen av direktivets artikel 32.3 anger att avgifterna "shall be appropriate and in line with the payment service provider's actual costs".

Det kan också påpekas att i 5 kap. 1 § första stycket, som handlar om avgifter från betaltjänstanvändare som är konsumenter, sägs att, för det fall avgifter får tas ut, de ska "vara skäliga och motsvara betaltjänstleverantörens faktiska kostnader."

Med hänsyn till vad som nu har sagts anser Lagrådet att utformningen av den nu diskuterade lagtexten bör övervägas ytterligare. Det är bl.a. angeläget att ange så klart som möjligt i vad mån avgifterna får överstiga betaltjänstleverantörens faktiska kostnader.

4 kap. 15 §

I paragrafen har tagits in bestämmelser om uppsägning av ramavtal. Bestämmelserna bör enligt Lagrådets mening göras tydligare. För att underlätta läsningen bör bl.a. lagtexten delas upp på fler stycken än som har skett i remissförslaget.

Lagrådet föreslår följande lydelse av paragrafen:

Betaltjänstanvändaren får säga upp ramavtalet med omedelbar verkan, såvida inte parterna har kommit överens om en uppsägningstid. Om betaltjänstanvändaren är konsument, får betaltjänstleverantören inte göra gällande en längre uppsägningstid för användaren än en månad.

Om leverantören säger upp ett ramavtal som har ingåtts på obestämd tid, ska uppsägningstiden vara minst två månader. En leverantör och en användare som inte är konsument får dock komma överens om en kortare uppsägningstid.

Ett ramavtal som har ingåtts för en bestämd tid av mer än tolv månader eller på obestämd tid ska kunna sägas upp avgiftsfritt av användaren efter tolv månader, om användaren är konsument.

I fall då leverantören får ta ut en avgift för uppsägningen ska avgiften stå i skälig proportion till de kostnader som uppsägningen medför för leverantören. Periodiska avgifter för betaltjänster ska betalas endast för tiden fram till det att avtalet upphör att gälla. Om sådana avgifter har betalats i förskott, ska de återbetalas i motsvarande omfattning.

5 kap.

Genom bestämmelserna i 5 kap. genomförs i allt väsentligt artiklarna 51–78 i betaltjänstdirektivet. Artiklarna har samlats i en avdelning IV under rubriken ”Rättigheter och skyldigheter med avseende på tillhandahållande och användning av betaltjänster”.

I avdelningens inledande artikel, artikel 51, har tagits in vissa allmänna regler om de följande artiklarnas tillämpningsområde. Enligt punkt 1 i artikel 51 får parterna, om betaltjänstanvändaren inte är konsument, avtala om att vissa angivna artiklar helt eller delvis inte ska tillämpas.

5 kap. 6–8 §§

De angivna paragraferna innehåller regler om återbetalning av betalningstransaktioner som har initierats av eller via en betalningsmottagare. I 6 § föreskrivs bl.a. att en betalare har rätt till återbetalning från betalningsleverantören, om (1) betalningstransaktionens exakta belopp inte angavs i samband med att den godkändes, och (2) betalningstransaktionens belopp överstiger det belopp som betalaren rimligen kunde ha förväntat sig. I 7 § sägs bl.a. att en betalare och en betalningsleverantör i ett ramavtal får komma överens om att betalaren i vissa angivna fall inte har rätt till återbetalning. I 8 § ställs vissa tidsfrister upp.

Genom de angivna paragraferna genomförs artiklarna 62 och 63 i betaltjänstdirektivet. 6 § motsvarar punkterna 1 och 2 i artikel 62, medan 7 § motsvarar artikel 62 punkt 3 och 8 § motsvarar artikel 63.

Artikel 62 hör till de artiklar som räknas upp i artikel 51 punkt 1. Det innebär att, om betaltjänstanvändaren inte är konsument, parterna får avtala om att artikel 62 helt eller delvis inte ska tillämpas. I näringsidkarförhållanden kan parterna alltså komma överens om inskränkningar i den rätt till återbetalning som tillkommer en betalare enligt artikel 62 punkterna 1 och 2. Vidare kan parterna, om betaltjänstanvändaren är en näringsidkare, modifiera bestämmelserna i artikel 62.3 om att användaren i vissa fall inte har rätt till återbetalning.

En motsvarande avtalsfrihet står inte till buds när det gäller paragraferna 5 kap. 6 och 7 §§ i det remitterade lagförslaget. Som lagtexten är formulerad föreligger således en avvikelse från betaltjänstdirektivet. I författningskommentaren sägs emellertid, såvitt gäller 6 §, att rätten till återbetalning är tvingande till förmån för konsumenter men att den kan avtalas bort av betaltjänstanvändare som inte är konsumenter. En motsvarande formulering finns i den allmänna motiveringen, avsnitt 9.8.2.

Även artikel 63 omfattas av artikel 51 punkt 1. Utanför konsumentområdet kan alltså parterna komma överens om andra tidsfrister än som föreskrivs i artikel 63.

Till skillnad mot 5 kap. 6 och 7 §§ är 8 § dispositiv i enlighet med vad som sägs i direktivet. I 8 § tredje stycket har således tagits in en bestämmelse om att en betaltjänstleverantör och en betaltjänstanvändare som inte är konsument får komma överens om andra tidsfrister än de som anges i första och andra styckena.

Det förslag till betaltjänstlag som har tagits in i Finansinspektionens promemoria är, såvitt gäller den nu diskuterade dispositiviteten, helt och hållet direktivkonformt. Det följer av 1 kap.8 § i Finansinspektionens lagförslag att 4 kap. 8–10 §§, som motsvarar 5 kap. 6–8 §§ i det remitterade förslaget, helt eller delvis får avtalas bort av parterna, om betaltjänstanvändaren inte är konsument.

Enligt Lagrådets mening bör den remitterade lagtexten ändras, så att det framgår att inte bara 5 kap. 8 § utan också 6 och 7 §§ kan helt eller delvis avtalas bort utanför konsumentområdet. Lagtekniskt kan detta lämpligen ske så, att tredje stycket i 8 § tas bort och att 5 kap. förses med en ny paragraf, 9 §, av följande lydelse:

Om betaltjänstanvändaren inte är konsument, får parterna avtala om att 6–8 §§ helt eller delvis inte ska tillämpas.

5 kap. 9 och 10 §§

Som följd av vad Lagrådet nyss har föreslagit kan – för att undvika en mer omfattande omnumrering – de rubricerade paragraferna, som handlar om tidpunkten för mottagande av en betalningsorder, slås samman till en paragraf, 10 §. Paragrafen kan lämpligen utformas på följande sätt:

Tidpunkten för mottagande av en betalningsorder är den tidpunkt då ordern tas emot av betalarens betaltjänstleverantör. Om tidpunkten för mottagande inte är en bankdag för leverantören, ska betalningsordern anses ha tagits emot under nästföljande bankdag.

En betaltjänstanvändare som initierar en betalningsorder och en betaltjänstleverantör får komma överens om att tidpunkten för mottagandet av en betalningsorder ska vara en annan än den som anges i första stycket. Om den överenskomna tidpunkten inte är en bankdag för betalarens betaltjänstleverantör, ska ordena anses ha tagits emot under nästföljande bankdag.

En betaltjänstleverantör får fastställa en tidpunkt nära bankdagens slut då en betalningsorder senast tas emot. En betalningsorder som kommer in efter den tidpunkten ska anses ha tagits emot under nästföljande bankdag.

5 kap. 11 §

En betaltjänstleverantör som vägrar att utföra en betalningsorder åläggs i paragrafens första stycke en skyldighet att underrätta betaltjänstanvändaren om detta. Lagrådet föreslår att stycket, efter bl.a. en viss förkortning, får följande lydelse:

En betaltjänstleverantör som vägrar att utföra en betalningsorder ska underrätta betaltjänstanvändaren om detta på avtalat sätt snarast

möjligt och senast inom de tidsfrister som anges i 19 och 20 §§. Av underrättelsen ska framgå

1. om möjligt, skälen för vägran, och
2. vilket förfarande som bör tillämpas för att rätta till fel som kan ha föranlett vägran.

5 kap. 14–16 och 26–30 §§

Motsvarigheter till de angivna paragraferna finns i artiklarna 66 och 75 i betaltjänstdirektivet.

Det framgår av direktivets artikel 51 punkt 1 att, i fall då betaltjänst-användaren inte är konsument, parterna får avtala om att artiklarna 66 och 75 helt eller delvis inte ska tillämpas. Det remitterade lag-förslaget innehåller emellertid inte någon motsvarande regel om dispositivitet, såvitt gäller 5 kap. 14–16 och 26–30 §§. Det innebär att, liksom beträffande vissa andra paragrafer som har behandlats i det föregående, det föreligger avvikelser från direktivet. Några bärande skäl för dessa avvikelser har inte redovisats i vare sig lagrådsremissens allmänna motivering eller författningskommen-taren.

Den bristande överensstämmelsen mellan de angivna paragraferna och direktivet bör åtgärdas.

5 kap. 20 §

I paragrafen anges att en betalningsorder ska genomföras under vissa förutsättningar. Bestämmelsen förutsätter att det inte finns skäl för betaltjänstleverantören att vägra att utföra ordern. Detta följer i och för sig av 13 §, där det sägs att, vid tillämpningen av 20 § m.fl. paragrafer, en betalningsorder som betaltjänstleverantören har vägrat att utföra inte ska anses ha blivit mottagen av leverantören. I klarhetens intresse finns det dock skäl att uttryckligen ange i 20 § att

bestämmelserna inte gäller, om det finns skäl för vägran enligt 11 §. En sådan regel kan lämpligen tas in som ett tredje stycke i 20 §.

8 kap. 2 §

I paragrafen anges att betalningsinstitut m.fl. är skyldiga att ge Finansinspektionen upplysningar. Enligt första stycket ska upplysningar lämnas om verksamheten och därmed sammanhängande omständigheter enligt föreskrifter som meddelats med stöd av denna lag. Ett bemyndigande att utfärda sådana föreskrifter föreslås i 8 kap. 27 §. I andra stycket åläggs instituten m.fl. att, utöver vad som sägs i första stycket, lämna Finansinspektionen de upplysningar som inspektionen begär. Lagrådet kan inte finna annat än att andra stycket ålägger instituten en så omfattande upplysningsskyldighet att första stycket är överflödigt.

Såvitt Lagrådet kan bedöma skulle syftet med förevarande paragraf kunna uppnås på ett tydligare sätt om paragrafen utformades med förebild i motsvarande bestämmelser i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, nämligen 13 kap. 3 § den lagen.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Betalningsinstitut, registrerade betaltjänstleverantörer och den eller de som har ansvar för ett betalningssystem ska lämna Finansinspektionen de upplysningar om sin verksamhet och därmed sammanhängande omständigheter som inspektionen begär.

8 kap. 27 §

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vilka upplysningar som ska lämnas enligt 2 § första stycket.

Om Lagrådets förslag till ny lydelse av den paragrafen godtas måste förevarande paragraf följdändras. Lagrådet föreslår att bemyndigandet i fråga utformas med förebild i 16 kap. 1 § lagen om bank- och finansieringsrörelse.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka upplysningar som ett betalningsinstitut eller en registrerad betaltjänstleverantör ska lämna till Finansinspektionen för dess tillsynsverksamhet, och
2. sådana avgifter för tillsyn som avses i 7 §.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna

I punkten 1 sägs att den nya lagen träder i kraft den 1 juli 2010. Enligt punkten 2 upphävs samtidigt lagen (1999:268) om betalningsöverföringar inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Övergångsbestämmelser har tagits in i punkterna 3–7. Lagrådet finner skäl att särskilt beröra punkterna 3 och 5.

Punkten 3 tar sikte på juridiska personer som har inlett verksamhet med betaltjänster före den 25 december 2007. Sådana personer får fortsätta med verksamheten till utgången av april 2011 utan krav på tillstånd enligt den nya lagen. Det sägs vidare att, om Finansinspektionen bedömer att förutsättningarna för tillstånd enligt vissa angivna paragrafer är uppfyllda för en sådan juridisk person, Finansinspektionen ska meddela tillstånd oavsett om den juridiska personen har ansökt om tillstånd eller inte. Finansinspektionen ska informera den berörda juridiska personen innan tillstånd meddelas.

Punkten 5 handlar om fysiska eller juridiska personer som har inlett verksamhet med betaltjänster före den 25 december 2007 och uppfyller kraven för undantag från tillståndsplikt i den nya lagen. Sådana personer får fortsätta med verksamheten till utgången av april 2011 utan att ha beviljats undantag enligt den nya lagen.

Punkten 3 bygger på artikel 88.3 i betaltjänstdirektivet, medan punkt 5 bygger på direktivets artikel 88.1. Att direktivet särbehandlar dem som har inlett verksamhet med betaltjänster före den 25 december 2007 hänger samman med att direktivet trädde i kraft den dagen (tjugonde dagen efter det att direktivet offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning).

Direktivet innehåller inte någon särskild övergångsbestämmelse beträffande dem som har inlett betaltjänstverksamhet efter den 25 december 2007. I konsekvens härmed innehåller inte heller den remitterade lagtexten någon sådan bestämmelse. Det innebär att juridiska personer som har börjat bedriva tillståndspliktig betaltjänstverksamhet efter den 25 december 2007 inte kan fortsätta med verksamheten med stöd av det gamla tillståndet efter ikraftträdandet av den nya lagen. Personerna är hänvisade till att, utan att ha tillgång till någon övergångstid, söka ett nytt tillstånd.

Någon övergångstid gäller inte heller för fysiska och juridiska personer som har inlett verksamhet med betaltjänster efter den 25 december 2007 och som uppfyller kraven för undantag från tillståndsplikt enligt den nya lagen. Dessa personer kan alltså inte fortsätta med verksamheten efter den nya lagens ikraftträdande, om de inte hos Finansinspektionen har utverkat undantag från tillståndsplikten i enlighet med den nya lagens bestämmelser.

Enligt Lagrådets mening är det angeläget att så långt möjligt, utan att direktivets reglering överträds, underlätta övergången till den nya lagen för dem som har inlett en verksamhet med betaltjänster efter den 25 december 2007 och som vill fortsätta med verksamheten efter den nya lagens ikraftträdande. Ett sätt att underlätta övergången är att Finansinspektionen tar emot och prövar ansökningar om tillstånd och undantag från tillståndsplikten enligt den nya lagen redan innan den har trätt i kraft. Detta torde inte kräva stöd av någon uttrycklig övergångsbestämmelse (jfr Lagrådets yttrande i prop. 1983/84:30, s 172 f).

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.